

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Του κ. ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ο πελαργός έφαγε μαζί με το χαλιδόν κρύχοντας την άνοιξη μαζί με τάλλα της σημάδια: της γής τις όμορφές, που καταπράσινη σκολιζότανε και με το χαμομηλιού τόνος γαλαξίες και τις παπαρούνας, σάν τ'ά φεσα τούρκικου άσπεριού, κοκκίζοντας τα λειβάδια. Τό χαλιδόν χίτσει τη φάλαξ του φάλαρο, ό πελαργός πά σένα ποδάρι έπισκοπέι τά γύρω από τάψηλό καμπαναριό του χωριού συγχυτικώνας τό ράμφος του και κροταλιζόντας. Τά ρυάκια και τά ποτάμια γάργαρα τραγουδούν. Οι λιτές καταπράσινισαν και κινούν τις κορφές τους καταγαριόμενες κ'αίτες από την κανούβρια φυλλωσιά τους και καθρεφτίζονται στις όχθες των ποταμών, που τραγουδιότα κατεβάζουν τά νερά τους προς την "Εργενα, που κ'αυτή ατμηφορίζει προς τόν "Εβρο—κ'αυτή άδελφώνεται και μιγνεί για να μεγαλώσει ό πασιλάκος αυτός κούριάρχος της Θράκης, σάν τό Νείλο στις Αιγυπτιακές άμμουδιές. "Ο "Εβρος κυλώντας κ' αυτός τραγουδά τό παλιό τραγούδι της κυριαρχίας στο Θρακικό κόμμο κατηφορίζοντας από τό Σκόμιο, προσπερνώντας την τριλόφη Φιλιππούπολη, άνταμώνοντας στην "Αβριανούπολη τούς τρεις συντρόφους του και συναγωνιστές του τόν "Αρδα, τόν Τόντζα και τόν "Αρτιοκο. Χαρά Θεός και στο σμιζιμό τους. Αυτή η άνοιξη η αιώνια, σάν πίνακας τού Βελασκές άθάνατος, άπλωσε τις όμορφές της και η χαρά ξεβίγη σ'α τά πρόσωπα τών ανθρώπων ξεθύθισε παντού. Χαίρονται οι άδελφοί, χαίρονται οι κάμποι χαιρέται τό βουνό που άλαφρωμένο από τό πολύ χιόνι, πήρε τώρα ένα βαθύ πράσινο χρώμα, που γίνεται άλαφρότερο, όπου ό ήλιος μπορεί και κατακινά με τό φώς του τη σκουρόδα τού δάσους. Εύτυχια, εύτυχια! Τό θελιού βουίζει πετώντας από γύρω σε γύρω. Βγήκε τό φιδι και πάταξε κ'η χιτερδα στο σούρωπο. "Ο κόκορας λάλησε, τ' άρνι βελάει και τό μερμηγκι έμεύτισε άνοιγόντας τά έγκατα της γής, όσος ό κρατήρας τού ήρασιετιού. "Ολα μινούν την άνοιξη. Είναι οι παλιό καιροί της εύτυχίας στη Θράκη, που δέν είχε ξεφουρώσει η κακια και δέν είχε μεγαλώσει τόσο τάνθρώπινο μίσος. "Ο Τούρκος συγκώρταζε μαζί μας τότε κ'η Πασχαλιά μας ήταν Πασχαλιά του. Τό χωριό μας σκαρφαλωμένο στην ανατολική πλαγιά τού άρχαίου Βοζαντινού βουνού με τά κάστρα, χαιρότανε χαρά μεγάλη γιατί οι κάμποι καταπράσινισαν, μινούσαν καλή σοδειά, καλά μετεκρέτια. "Ολα πήγαν έν τάξει; Καλή σπορά, πολλά χιόνια, νερά πολλά και στον καιρό τους. Σάν συνταγή εύτυχίας άγροτικής. Τώρα ένας κάμπος θαλερός κ' έλπιθοφόρος.

- Τ' είναι πατέρα;
- Φέρε μου τό τουφέκι, Τόχεις έτοιμάσει;
- Τόχω πατέρα. "Ε, άπόψε θα τό

σκούδα. Θα διαλαλήσω με την τριδιπλή ήχώ του βουνού μας την "Ανάσταση.

Τό χάιδεψε τό κεφάλι ό Παπαλεωνίδας όπερήφανος για τη φότρα του. Χάιδεψε και τό ντουφέκι του καθαρό, λαμπρό και πανέτοιμο. "Ολο τό χωριό βιάναθη τρυφερά, δέναν ό λειβντοπατάς, όα βροντοφωνή την "Ανάσταση. —"Ελα κρέμασέ το και στην ώρα που χρειάζεται δειξέ στον κόσμο πως έχεις ψυχή!

Στό κατέβασμα και βασιλεία τού ήλιου άποσώρηκε ό Παπαλεωνίδας —Πάο να πάσο λιγάκι. Μηπως στην κάμαρά του, διαφρασελαφικά όγια τά παντοτεινά τού άπόδειπνου και έπεσε στο νεβάνι του, όπου συνήθιζε και τόν έπηρε ό ύπνος. "Η παπαδιά με τις άτέλειωτες δουλειές τοίμασε τό μεγάλο τραπέζι της "Αναστάσεως. "Εκαμε τό ριζόγαλό της, έπλωσε τά σουρέκια της σάν ήρθαν από τό φούρο, ταχτοποίησά πάντα υπέρκαλλη, μαντηλοδεμένη με τό πρόσωπο φεγγάρι χαρομένο και γλαστό, θόμισσε, άναψε την άκοιμητη καντήλα της βάζοντας λάδι κούτρεπίζοντας τό φυτίλι και μπαγινοβγαίνοντας έσκυψε και χάθηκε ενό γαλανομάτη παπά της με τά μαλλιά σάν χαιτη λεονταριού να κοιμάται γαλήνιος για να έυπνήση μεσάνυχτα για την "Ανάσταση. Τον χάρηκε η παπαδιά και σταυροκοπήθηκε. —Θεέ μου, φύλαξέ τον! Παναγία, μαζί του. "Ετσι σουρούτωσε, βρά υασε, σκοτεινάσε, κοιμήθηκε, τα κοκόρια, η άγέλαδα με τό μοσάρι της τού λυκοφύλαχτου γονάτισε σ'α τόν κούρσο, πλημμύρισε από τά σπυρακλάκια καντήλια του και με τρυφά άπλώθηκε στο σκαρφαλωμένο χωριό. Γαλήνη και άπνοια. Πότε δέν ήσκιωσε την ώρα κενή τού σιμάρι, ό ό Μούργος τού πελαργού σού, τού σπιτιού ήμερως, κούτρεπίζοντας τούς πίνακας στην αλάη, την κερπασάχη, την πασχαλινά. Έξοτα μέρα μεγάλη σημερινή.

"Ετσι συνταραμένη η παπαδιά τό νεράτσονό τού του χωριού—προσβυθήκε, έκαμε τό σταυρό της και πλάκασε και τούτη τά ξεκουράση τά μέλη της γάνα και να κοιμηθήκε, με τρυφά μετρησέ μετρησέ να κοιμησέ μεσάνυχτα σάν καλή χριστιανή.

"Όταν ό Παπαλεωνίδας έζήτησε σάν από ρολόγι έυπητήρι, οιστηλάτμενος, στάθηκε στο παραθύρι της κάμαράς του. Είδε τάστρα να λαμπυρίζουν σάν καντήλια. Είδε μακριά στον κάμπο τό γεϊτονικό χωριό να φέγγη σάν δειρο με τά ταπεινά κ' άχνά φώτα της νυχτός. "Ετριψε τά μάτια του, είδε τό ρολόγι του. Τζούστο! Είπε και μονομιές κάλεσε την παπαδιά του. —Σηκώ, ελουργμένη, ώρα είναι, πλώθηκε χτενισθηκε, συμυρθθηκε, φόρεσε τάντερτιά του και σά διαπότης ώμορφάνθρωπος ένδόθηκε τόν πασχαλινό τζουμπέ του και τό καινούργιο καλιμαύκι του και παίρνοντας τό ραβδί του έσυρε για την εκκλησιά διαβάζοντας λόγια καινοβίβλου. Στό προφθαγμά του ό κωνδηλανήτης είπεν άνοιξη διαπαστας τις πόρτες τού αλόγου της έκκλησίας και σερνοντας τό σκονί της καμπάνας διαλαλούσε στής νύχτας τη σιγαλιά την ώρα της Πασχαλιάς, της Λαμπρής! "Η εκκλησία φεγγοβολούσε μέσα. Οι καντήλιες άναμμένες και φωταρές, μεταίνοντας την εκκλησία αντίκρυσε στην άριστερή πόρτα τού ιεροού τόν "Αρχάγγελο με τη ρομφαία του. Τού χαμογέλασε πασχαλινά. "Εβγαλε τό καλιμαύχι του και φίλησε τό γλυκό του πρόσωπο. "Ετσι μπήκε στο ιερό φυθιρόζοντας: «Της μετανόας την πάλη άνοξον». "Ο άδρανομάριον έλαμψε από τόν τρούλο και γαλήνεψε βελώντας. "Η Παναγίτσα άγκαλοφορούσα περίχαρα σφιγγοντας στην άγκαλιά της τό Χριστούλη της, μει-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ

Παπαχρ. 5
24/4/49

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

(Συνέχεια ἐκ τῆς α' σελίδος)

δίασε κι' αὐτή, ἂν και περίλυπη γιά τὸ πάθος τοῦ παιδιοῦ της. "Ὅλα ἀνέθισαν πρόσωπα καὶ πράγματα. Τὸ χωριὸ μονομιᾶς πλήρως τὴν ἐκκλησιά. "Ὅλοι λαμπροφορεμένοι καὶ γιορτεροί. Πι εὐτυχία, τί χαρά, τί εὐδαιμονία!

"Ἔτσι στὴν ταχτική του ὥρα ὁ Παπαλεωνίδας λαμπροφορεμένος καὶ μὲ τὸ ἐπιγονάτιο κρεμασμένο, σὺν οἰκονόμος ὀφφικιάλιος, στάθηκε στὴν ὄρτια Πύλη μὲ τὴ λαμπάδα του— τὸ τρικέρι του ἀναμμένο,— ὕψωσε τὴ φωνὴ του μεγαλόπρεπη κι' ἄρχισε νὰ ψέλνῃ:

«Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός»...

Μονομιᾶς ἀναψε ὅλη ἡ ἐκκλησιά. Φέγγισε ὁ οὐρανὸς κι' ὁ οὐρανοβάμων φάνηκε ὄλος μεγαλόπρεπος στὸν τροθλο. Χαμογέλασε καὶ κούνησε θαρρεῖς τὸ κεφάλι του κι' οἱ μπούκλες τῶν μαλλιῶν του νόμισες ποῦ κινήθηκαν στοὺς ὤμους του, σὺν τοῦ Δία στὸν "Ὀλυμπο, κ' ἡ φωνὴ του βγήκε ἀπὸ τὸ στόμα νὰ πῇ: «Χαίρετε λαοὶ καὶ ἀγαλλισθε».

Στὸν αὐλόγυρο ἔκαιε ὁ οὐρανός, Παντοῦ φῶς καὶ ἥσκιος. «Τὴν ἀνάστασιν σου Χριστέ Σωτήρ, ἀγγελοὶ ὕμνοισιν ἐν οὐρανοῖς καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξιώσον, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ Σε δοξάζειν».

Τὴ μεγαλεῖο! Ἡ φύσις ἐναρμονισμένη μὲ τὴ φύξιν ἐψέλνε τὸ θεῖο τροπάρι της κι' αὐτὴ. "Ὅλα ἐψέλναν μαζί μὲ τὸν Ποπαλεωνίδα, τὸν Ὀμηρικὸ ἠρωικὸ πατᾶ μὲ τὴς μπούκλες χυτὲς σὺν χαίτη λεονταριοῦ καὶ τὴ φωνὴ ἁρμονικὴ καὶ βροντερή. Καὶ σὺν εἶπε τὸ βαγγέλιο κατανυχτικά καὶ ἀναγέλασε ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ. Φῶς, ἄρχισε νὰ βροντοφωνῇ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Καὶ χάρηκε χαρὰ μεγάλη βλέποντας τὸ παλλικάρι του νὰ ὕψων τὸ ντουφέκι του τὸ ἀσημαδωμένο καὶ νὰ τραβᾷ τὴ σκοινιά. —Νὰ ζῆς μωρέ, παιδί μου. Τέτοιος νάσαι πάντο! Κέλαμψε ἡ μορφή του καὶ ἀγρίεψε καὶ θέριεψε τὸ βλέμμα σὺν πῶ, μηνόσε ὁ ἴδιος σὶὸ λαό, πῶς ἐρχεται κ' ἡ ἀνάστασις τῆς Θράκης, ποῦ στὰ 1920 ἦθε πραγματικά σὺν ψεύτικο ὄνειρο, ποῦ βάσταξε μόνον δύο χρόνια. Ἄλλι!

Μπαίνοντας στὴν ἐκκλησία λειτούργησε πασιχαρα καὶ μεγαλόπρεπα. "Ἐψαλε, ἐγκωμίασε, εἶπε τὸ Εὐαγγέλιο, διάβασε τὴς Πασχαλινὲς εὐχὲς εὐχήθηκε «καλὴ λευτεριά, καὶ ἀνάστασις τοῦ γένους».

Κ' ἡ ἀνάστασις τοῦ γένους ἦρθε γρήγορα. Μὰ τὸ "Ἔθνος μὲ τὴ διχόνοια ἔχασε τὴ χαρὰ τοῦ Θεοῦ. Κ' ἦρθαν τὰ πράγματα ἀνάποδα. Σήμερα ὁ Παπαλεωνίδας προσφυγὸπαπας κοιμάται κι' ὄνειρεύεται τὴ Θράκη. Πι εὐτυχία της, τὴν εὐδαιμονία της καὶ γεραιμένους, μὰ πάλι μεγαλόπρεπος κ' ὕπερῆφας, κλαίει τέτοιες μέρες γιά τ' ἀνεπανόρθωτα κακὰ τῆς φυλῆς «τ' ἀνήνεστα κακὰ», ὅπως λέγει. Ὁ Παπαλεωνίδας εἶνε ἕνας δυστυχὴς νοσταλγὸς τῶν περασμένων ποῦ σιγολοῦνει σὺν τὴν λαμπάδα τῆς Ἀνάστασις μὲ τοὺς καημοὺς τῆς ξενητεῖας. Κάποτε παρηγορεῖται καὶ λέγει τέτοιες μέρες. «Ὁν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει». Θὰ ξαναπαῖμε, δὲ μπορεῖ, θὰ ξαναπαῖμε στὴ Θράκη! Ὁ Θεὸς βοηθός.

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἀθῆναι 20-4-49

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Παπαλεωνίδας
6/4/49
23/4/49